ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 28.10.2024
COM(2024) 494 final

ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Έκθεση εφαρμογής σχετικά με την επανεξέταση της οδηγίας ΜΕΔ

1. Εισαγωγή

Η οδηγία (ΕΕ) 2017/1852 του Συμβουλίου, της 10ης Οκτωβρίου 2017, για τους μηχανισμούς επίλυσης φορολογικών διαφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση[1] (στο εξής: οδηγία ΜΕΔ) καθορίζει ένα πλαίσιο για την επίλυση διαφορών μεταξύ κρατών μελών οι οποίες προκύπτουν από την ερμηνεία και την εφαρμογή συμφωνιών και συμβάσεων μεταξύ κρατών μελών που προβλέπουν την εξάλειψη της διπλής φορολογίας εισοδήματος και, κατά περίπτωση, κεφαλαίου.

Παρότι πριν από την έκδοση της οδηγίας ΜΕΔ υπήρχαν μηχανισμοί ή μέσα για την επίλυση ορισμένων διαφορών οι οποίοι προβλέπονταν στις φορολογικές συνθήκες ή στη σύμβαση περί διαδικασίας διαιτησίας (90/436/ΕΟΚ)[2], τα μέσα αυτά ενδέχεται να μην επιτυγχάνουν την αποτελεσματική επίλυση τέτοιων διαφορών σε όλες τις περιπτώσεις όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, και/ή την έγκαιρη επίλυση ή με δεσμευτικό τρόπο.

Η οδηγία ΜΕΔ διασφαλίζει έναν αποτελεσματικό μηχανισμό για την επίλυση διαφορών ο οποίος καλύπτει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής και εξασφαλίζει την επίλυση με έγκαιρο και εκτελεστό τρόπο, προβλέποντας μια προσέγγιση τριών σταδίων. Πρώτον, κάθε πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) του οποίου η φορολογία επηρεάζεται άμεσα από ένα αμφισβητούμενο ζήτημα δικαιούται να υποβάλει ένσταση σε καθένα από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη ζητώντας την επίλυση του ζητήματος αυτού. Δεύτερον, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη θα πρέπει στη συνέχεια να προσπαθήσουν να επιλύσουν το αμφισβητούμενο ζήτημα μέσω διαδικασίας φιλικού διακανονισμού. Τρίτον, σε περίπτωση απόρριψης της ένστασης από κράτος μέλος ή αδυναμίας επίλυσης του ζητήματος κατά το στάδιο της διαδικασίας φιλικού διακανονισμού, η οδηγία προβλέπει τη σύσταση συμβουλευτικής επιτροπής η οποία λαμβάνει απόφαση σχετικά με την απόρριψη ή την έκδοση γνωμοδότησης σχετικά με το αμφισβητούμενο ζήτημα.

Σύμφωνα με το άρθρο 21 της οδηγίας ΜΕΔ, η Επιτροπή αξιολογεί την εφαρμογή της οδηγίας και υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο. Ωστόσο, επί του παρόντος τα στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας είναι περιορισμένα, και δεν έχουν αποκτήσει όλα τα κράτη μέλη επαρκή πείρα όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων της. Σε κανένα από τα κράτη μέλη δεν έχουν υποβληθεί ενστάσεις από τους φορολογούμενους οι οποίες να έχουν φθάσει στο στάδιο της επίλυσης διαφορών. Ο κύριος λόγος είναι ότι η οδηγία ΜΕΔ εφαρμόζεται στα φορολογικά έτη που αρχίζουν την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μεταγενέστερα. Τα κράτη μέλη έχουν διαφορετικούς κανόνες συμμόρφωσης όσον αφορά τις απαιτήσεις υποβολής και την οριστικοποίηση των βεβαιώσεων, τους κανόνες παραγραφής και τις στρατηγικές συμμόρφωσης (π.χ. πότε πρέπει να ξεκινήσει ένας έλεγχος ή ποια φορολογικά έτη πρέπει να καλυφθούν). Για παράδειγμα, η φορολογική δήλωση για το φορολογικό έτος 2018 θα υποβαλλόταν το νωρίτερο το 2019. Φορολογικός έλεγχος που καλύπτει το φορολογικό έτος 2018 ενδέχεται να περατωνόταν μόλις το 2023 και, ως εκ τούτου, ένσταση θα μπορούσε να υποβληθεί από τον χρόνο αυτόν και εντός 3 ετών (το αργότερο το 2026). Ως εκ τούτου, οι

[1] ΕΕ L 265 της 14.10.2017, σ. 1.

[2] Σύμβαση για την εξάλειψη της διπλής φορολογίας σε περίπτωση διορθώσεως των κερδών συνδεδεμένων επιχειρήσεων (ΕΕ L 225 της 20.8.1990, σ. 10).

διαφορές που θα μπορούσαν να εξεταστούν στο πλαίσιο της οδηγίας ΜΕΔ άρχισαν να προκύπτουν μόλις κατά τα τελευταία έτη.

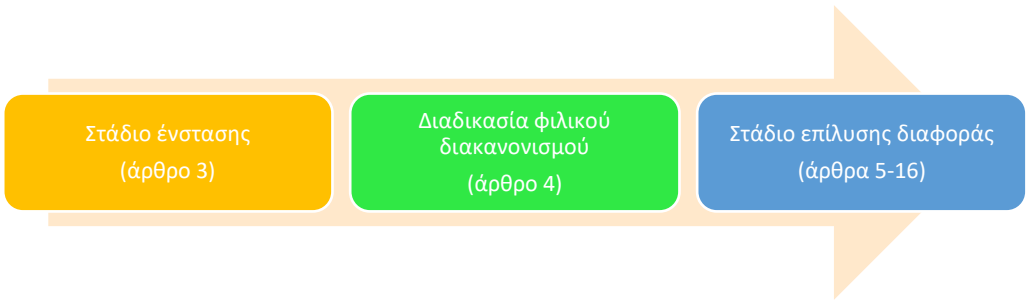
Η παρούσα έκθεση εφαρμογής καλύπτει την περίοδο από την αρχική έναρξη ισχύος της οδηγίας ΜΕΔ έως σήμερα. Βασίζεται σε δεδομένα που συγκεντρώθηκαν μέσω διαβούλευσης η οποία διήρκεσε από τις 12 Μαρτίου έως τις 10 Μαΐου 2024 στον ιστότοπο των υπηρεσιών της Επιτροπής που είναι αρμόδιες για τη φορολογία και την τελωνειακή ένωση, καθώς και σε στοιχεία που ελήφθησαν από τα κράτη μέλη βάσει του στατιστικού πλαισίου για την οδηγία ΜΕΔ για τα φορολογικά έτη 2020-2023 και μέσω στοχευμένης διαβούλευσης με τα κράτη μέλη, η οποία διήρκεσε από τις 14 Μαρτίου έως τις 10 Μαΐου 2024. Θα πρέπει να διενεργηθεί πλήρης αξιολόγηση της οδηγίας ΜΕΔ όταν θα είναι διαθέσιμες περισσότερες πληροφορίες και πείρα σχετικά με πραγματικές υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων υποθέσεων που έχουν φτάσει στο στάδιο της επίλυσης διαφορών. Η οδηγία ΜΕΔ εμπίπτει επίσης στο πεδίο εφαρμογής του εν εξελίξει ελέγχου του ΕΕΣ σχετικά με τον επιζήμιο φορολογικό ανταγωνισμό στην ΕΕ.

2. Περιγραφή της οδηγίας ΜΕΔ

Η οδηγία ΜΕΔ προσφέρει ένα συντονισμένο και ευέλικτο πλαίσιο για τα κράτη μέλη και ενισχύει την υποχρεωτική δεσμευτική επίλυση διαφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε σύγκριση με αμιγώς εθνικούς κανόνες και/ή κανόνες που ορίζονται σε διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες και συμβάσεις.

Επιτρέπει τη διεξαγωγή διαδικασίας φιλικού διακανονισμού (στο εξής: ΔΦΔ) που κινείται με ένσταση που υποβάλλει ο φορολογούμενος και στο πλαίσιο της οποίας τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργαστούν και να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τη διαφορά διπλής φορολογίας εντός 2 ετών. Η απόφαση είναι δεσμευτική για τις αρμόδιες αρχές και εκτελεστή από τον/τους θιγόμενο/-ους φορολογούμενο/-ους. Εάν η ΔΦΔ αποτύχει επειδή τα κράτη μέλη δεν κατόρθωσαν να καταλήξουν σε συμφωνία, κινείται αυτόματα διαδικασία επίλυσης διαφορών (στάδιο διαιτησίας) με την έκδοση οριστικής δεσμευτικής απόφασης από τις αρμόδιες αρχές των εμπλεκόμενων κρατών μελών.

Στο σχήμα που ακολουθεί συνοψίζονται τα τρία βασικά διαδικαστικά στάδια της οδηγίας ΜΕΔ:

Σχήμα 1: τρεις βασικές διαδικασίες

Συνοπτική παρουσίαση κάθε σταδίου:

1. Ένσταση

Η οδηγία ΜΕΔ εφαρμόζεται σε διαφορές μεταξύ κρατών μελών οι οποίες προκύπτουν από διαφορετικές ερμηνείες και εφαρμογές συμφωνιών και συμβάσεων που προβλέπουν την εξάλειψη της διπλής φορολογίας εισοδήματος και, κατά περίπτωση, κεφαλαίου, όπως οι διμερείς φορολογικές συνθήκες και η σύμβαση περί διαδικασίας διαιτησίας, οι οποίες δημιουργούν καταστάσεις διπλής φορολογίας. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε θιγόμενο πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών προσώπων, δικαιούται να υποβάλει ένσταση επί αμφισβητούμενου ζητήματος ενώπιον καθεμίας από τις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών με σκοπό την επίλυσή του.

Η προθεσμία υποβολής είναι 3 έτη από την παραλαβή της πρώτης κοινοποίησης του μέτρου που οδηγεί σε διπλή φορολογία. Η ενδιαφερόμενη αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους υποχρεούται να βεβαιώσει την παραλαβή της ένστασης εντός 2 μηνών από την παραλαβή της και να ενημερώσει σχετικά τα άλλα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη. Το θιγόμενο πρόσωπο υποχρεούται να υποβάλει πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 3 της οδηγίας ΜΕΔ. Οι ενδιαφερόμενες αρμόδιες αρχές μπορούν να ζητήσουν πρόσθετες πληροφορίες εντός 3 μηνών από την παραλαβή της ένστασης. Με τη σειρά του, το θιγόμενο πρόσωπο πρέπει να απαντήσει εντός 3 μηνών από την παραλαβή του αιτήματος. Η απόφαση για την αποδοχή ή την απόρριψη της ένστασης πρέπει να λαμβάνεται εντός 6 μηνών από την παραλαβή της ή εντός 6 μηνών από την παραλαβή των πρόσθετων πληροφοριών, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι μεταγενέστερη, και το θιγόμενο πρόσωπο και οι αρμόδιες αρχές των άλλων ενδιαφερόμενων κρατών μελών πρέπει να ενημερωθούν σχετικά χωρίς καθυστέρηση.

Εντός αυτής της περιόδου των 6 μηνών, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να επιλύσει το αμφισβητούμενο ζήτημα σε μονομερή βάση, με αποτέλεσμα την περάτωση της διαδικασίας στο πλαίσιο της οδηγίας ΜΕΔ.

2. ΔΦΔ

Εάν η διαφορά δεν επιλυθεί κατά το στάδιο της ένστασης, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, εφόσον έχουν αποδεχθεί την ένσταση, κινούν διαδικασία φιλικού διακανονισμού. Σε περίπτωση διαδικασίας φιλικού διακανονισμού, τα κράτη μέλη πρέπει να προσπαθήσουν να την ολοκληρώσουν εντός 2 ή 3 ετών από την τελευταία κοινοποίηση της απόφασης αποδοχής της ένστασης.

Στην αιτιολογική σκέψη 6 τα κράτη μέλη παροτρύνονται να χρησιμοποιούν μη δεσμευτικές εναλλακτικές επιλογές επίλυσης διαφορών, όπως η διαμεσολάβηση ή ο συμβιβασμός, κατά τα τελικά στάδια της διαδικασίας φιλικού διακανονισμού. Εάν τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη κατορθώσουν να επιλύσουν τη διαφορά, η απόφαση καθίσταται δεσμευτική για τα κράτη μέλη με την επιφύλαξη της συμφωνίας του/των φορολογούμενου/-ων και αποποίησης του δικαιώματος προσφυγής σε οποιοδήποτε άλλο μέσο θεραπείας. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία εντός της καθορισθείσας προθεσμίας, η υπόθεση θα πρέπει να παραπέμπεται σε διαδικασία επίλυσης διαφορών.

3. Επίλυση διαφορών

Το θιγόμενο πρόσωπο μπορεί να ζητήσει από τις αρμόδιες αρχές τη συγκρότηση συμβουλευτικής επιτροπής στην περίπτωση που α) η ένσταση που υποβλήθηκε από το εν λόγω θιγόμενο πρόσωπο έχει απορριφθεί βάσει του άρθρου 5 παράγραφος 1 από τουλάχιστον μία αλλά όχι από το σύνολο των αρμόδιων αρχών των ενδιαφερόμενων κρατών μελών ή β) οι αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών είχαν αποδεχτεί την ένσταση που είχε υποβληθεί από το θιγόμενο πρόσωπο, αλλά δεν

μπόρεσαν να καταλήξουν σε συμφωνία σχετικά με τον τρόπο επίλυσης του ζητήματος μέσω φιλικού διακανονισμού εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1, στην οποία περίπτωση η συμβουλευτική επιτροπή πρέπει να γνωμοδοτήσει σχετικά με τον τρόπο επίλυσης του αμφισβητούμενου ζητήματος. Η οδηγία ΜΕΔ παρέχει στα κράτη μέλη ευελιξία όσον αφορά τη συγκρότηση συμβουλευτικής επιτροπής, η οποία μπορεί να διαφέρει ως προς τη σύνθεση, τη μορφή, τη διαδικασία διαιτησίας που θα χρησιμοποιήσει και/ή να έχει μόνιμο χαρακτήρα.

Η συμβουλευτική επιτροπή πρέπει να διατυπώσει τη γνώμη της στις αρμόδιες αρχές των ενδιαφερόμενων κρατών μελών εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία σύστασής της· η προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά τρεις μήνες. Η συμβουλευτική επιτροπή εκδίδει τη γνώμη της με απλή πλειοψηφία των μελών της. Εάν δεν μπορεί να επιτευχθεί πλειοψηφία, η ψήφος του προέδρου καθορίζει την τελική γνώμη, η οποία κοινοποιείται στις αρμόδιες αρχές.

Η οριστική απόφαση πρέπει να ληφθεί από τις αρμόδιες αρχές, έπειτα από την κοινοποίηση της γνώμης της συμβουλευτικής επιτροπής. Οι ενδιαφερόμενες αρμόδιες αρχές έχουν προθεσμία 6 μηνών για να συμφωνήσουν σχετικά με τον τρόπο επίλυσης του αμφισβητούμενου ζητήματος. Κατά τη διάρκεια αυτών των 6 μηνών, οι αρμόδιες αρχές μπορούν να λάβουν απόφαση που αποκλίνει από εκείνη της συμβουλευτικής επιτροπής.

Η οριστική απόφαση είναι δεσμευτική για τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη σε σχέση με τα θιγόμενα πρόσωπα και δεν συνιστά προηγούμενο. Πρέπει να εφαρμοστεί με την επιφύλαξη της αποδοχής από το/τα θιγόμενο/-α πρόσωπο/-α της οριστικής απόφασης και της παραίτησής του/τους από το δικαίωμα προσφυγής σε οποιοδήποτε εθνικό μέσο θεραπείας εντός 60 ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία η οριστική απόφαση κοινοποιήθηκε, κατά περίπτωση.

3. Επισκόπηση της εφαρμογής

α. Έλεγχοι μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο

Όλα τα κράτη μέλη έχουν πλέον μεταφέρει ορθά στο εθνικό τους δίκαιο την οδηγία ΜΕΔ. Στην περίπτωση της Ισπανίας, κινήθηκε διαδικασία επί παραβάσει για εσφαλμένη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο[3]. Η Ισπανία αντιμετώπισε στη συνέχεια τα ζητήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο της διαδικασίας επί παραβάσει, η οποία περατώθηκε στις 23 Μαΐου 2024[4].

β. Επανεξέταση του στατιστικού πλαισίου

Σύμφωνα με το στατιστικό πλαίσιο για την οδηγία ΜΕΔ, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να υποβάλλουν στην Επιτροπή σε ετήσια βάση τα ακόλουθα στατιστικά στοιχεία[5]:

(i) Ενστάσεις που υποβλήθηκαν στην αρμόδια αρχή.

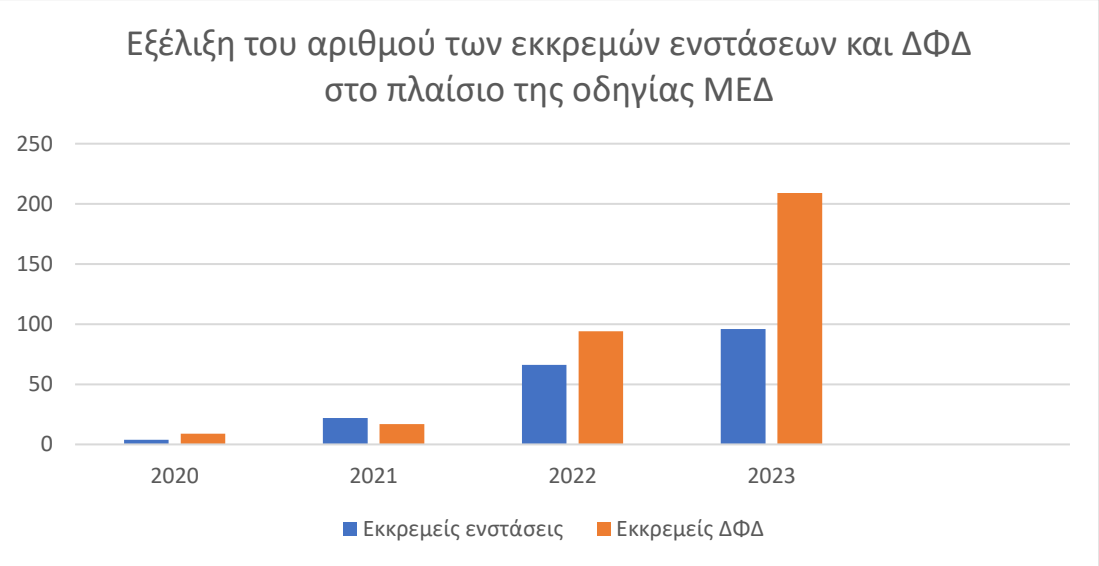
[3] INFR(2022)2096.

[4] Βλ. δημόσιο μητρώο αποφάσεων της Επιτροπής για παραβάσεις https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=el

[5] Για τα δεδομένα, βλ. τον ιστότοπο της Επιτροπής: Resolution of tax disputes in the European Union (Επίλυση φορολογικών διαφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση) — Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu).

(ii) ΔΦΔ τις οποίες διαχειρίζεται η αρμόδια αρχή.
(iii) Ενστάσεις που εξετάζονται στο στάδιο της επίλυσης διαφορών (στάδιο διαιτησίας).
(iv) Την εφαρμογή των αποφάσεων των ΔΦΔ και των οριστικών αποφάσεων.

Στον πίνακα που ακολουθεί αναφέρονται ο αριθμός των υποθέσεων υπό i) και ii) που υποβλήθηκαν από τα κράτη μέλη και εκκρεμούν στο τέλος κάθε έτους αναφοράς:

<u>Ενστάσεις που υποβλήθηκαν</u>

Ανάλογα με τη θέση που λαμβάνουν οι αρμόδιες αρχές ενδιαφερόμενου κράτους μέλους σχετικά με την υποβληθείσα ένσταση, οι φορολογούμενοι ενδέχεται να χρειαστεί να προσφύγουν στα εθνικά δικαστήρια σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 3 για να αποκτήσουν πρόσβαση στα στάδια της ΔΦΔ ή της επίλυσης διαφορών του ΜΕΔ. Με βάση τις πληροφορίες που ελήφθησαν από τα κράτη μέλη, έχει υποβληθεί μόνο μία προσφυγή κατά απόρριψης από 2 κράτη μέλη. Ο μικρός αριθμός των ενστάσεων για τις οποίες ασκήθηκε προσφυγή σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των ενστάσεων που υποβλήθηκαν ενδέχεται να υποδηλώνει ότι ο αριθμός των υποθέσεων που απορρίφθηκαν από όλα τα κράτη μέλη είναι χαμηλός έως τώρα.

Αντ' αυτού, οι διαφορές που παραμένουν στο στάδιο της ένστασης περνούν στο στάδιο της ΔΦΔ. Ένας βασικός στατιστικός δείκτης είναι ο μέσος χρόνος που απαιτείται για την περάτωση ένστασης από τα κράτη μέλη είτε μέσω της διευθέτησης της ένστασης από τα κράτη μέλη είτε μέσω της παραπομπής στο στάδιο της ΔΦΔ ή της επίλυσης διαφορών. Τα αποτελέσματα για τα έτη 2020 έως 2023 παρατίθενται κατωτέρω.

Έτος	Αριθμός των κρατών μελών που υπέβαλαν στοιχεία	Περάτωση της ένστασης (σε μήνες) — μέσος όρος της ΕΕ	Μέγιστο (μήνες)	Ελάχιστο (μήνες)
2020	2	1,25	1,5	1
2021	6	4,1	12	0,2
2022	12	3,9	6,2	1,8
2023	11	3,9	6	0,8

Ως εκ τούτου, με βάση τα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη, η μεγάλη πλειονότητα των υποθέσεων περατώνεται από τα κράτη μέλη εντός 6 μηνών, όπως απαιτείται από την οδηγία ΜΕΔ. Στο μέλλον, η υποβολή στοιχείων σχετικά με τον χρόνο που απαιτείται για την περάτωση ένστασης είναι ουσιαστικής σημασίας για την παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας της οδηγίας ΜΕΔ.

Ενστάσεις που εξετάζονται στο στάδιο της ΔΦΔ

Μολονότι οι αριθμοί τόσο των ενστάσεων όσο και των ΔΦΔ αυξήθηκαν κατά την περίοδο 2020-2023, παραμένουν σημαντικά χαμηλότεροι από τον αριθμό των ΔΦΔ που διεξάγονται επί του παρόντος βάσει της σύμβασης περί διαδικασίας της διαιτησίας για την ίδια χρονική περίοδο[6]. Οι χαμηλοί αυτοί αριθμοί μπορεί να οφείλονται σε διάφορους λόγους. Η οδηγία ΜΕΔ έχει άμεση εφαρμογή μόνο σε διαφορές που προκύπτουν από φορολογικό έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου 2018 ή μετά την ημερομηνία αυτήν και, ως εκ τούτου, οι παλαιότερες υποθέσεις δεν μπορούν να εξεταστούν βάσει της οδηγίας ΜΕΔ[7]. Εντούτοις, έχει μειωθεί ο αριθμός των διαφορών που υποβάλλονται στο πλαίσιο της σύμβασης περί διαδικασίας της διαιτησίας: ο αριθμός των υποθέσεων που υποβλήθηκαν το 2023 στο πλαίσιο της σύμβασης περί διαδικασίας της διαιτησίας μειώθηκε σε 649 από 854 το 2022. Ωστόσο, αυτό μπορεί να είναι απλώς μια προσωρινή κατάσταση και απαιτούνται στοιχεία από τα επόμενα έτη για την επιβεβαίωση μιας μακροπρόθεσμης τάσης.

Επιπλέον, δεδομένου του χρόνου που απαιτείται για τη διενέργεια ελέγχου και την έκδοση οριστικής απόφασης ελέγχου για τον φορολογούμενο, παρέρχονται αρκετά έτη προτού ο φορολογούμενος είναι σε θέση να υποβάλει ένσταση. Τέλος, ο φορολογούμενος έχει στη διάθεσή του τρία έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης για να υποβάλει ένσταση και, ως εκ τούτου, αυτό εξηγεί επίσης ενδεχομένως το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της γένεσης μιας διαφοράς και της υποβολής της προς εξέταση βάσει της οδηγίας ΜΕΔ.

Όταν ερωτήθηκαν τα κράτη μέλη στο πλαίσιο της διαβούλευσης αν παρατήρησαν στροφή προς την οδηγία ΜΕΔ από τη σύμβαση περί διαδικασίας της διαιτησίας, τα περισσότερα κράτη μέλη απάντησαν ότι δεν διέθεταν στοιχεία για να απαντήσουν στην ερώτηση. Επιβεβαίωσαν ότι η σύμβαση περί διαδικασίας της διαιτησίας εξακολουθεί να χρησιμοποιείται από τους φορολογούμενούς τους.

Όπως και για το στάδιο της ένστασης, ζητήθηκε από τα κράτη μέλη να αναφέρουν τον αριθμό των μηνών που απαιτούνται για την επίλυση διαφοράς στο πλαίσιο της ΔΦΔ[8]. Τα αποτελέσματα για τα έτη 2020-2023 παρατίθενται κατωτέρω.

[6] Στατιστικά στοιχεία για τις ΔΦΔ και τις ΣΠΤ: https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/statistics-apas-and-maps-eu_el.

[7] Τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να έχουν κάνει χρήση της δυνατότητας να αποδέχονται υποθέσεις που αφορούν διαφορές που ανέκυψαν πριν από την 1η Ιανουαρίου 2018 και οι οποίες καλύπτουν προηγούμενα φορολογικά έτη. Στη διαβούλευση με τα κράτη μέλη, μόνο δύο κράτη μέλη ανέφεραν ότι παρέχουν αυτήν τη δυνατότητα.

[8] Ο αριθμός των ενστάσεων που έγιναν δεκτές για να προχωρήσουν σε ΔΦΔ βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1 κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς και ο αριθμός των αποφάσεων ΔΦΔ που έγιναν δεκτές από το θιγόμενο πρόσωπο βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 2 κατά τη διάρκεια του

Έτος	Αριθμός των κρατών μελών που υπέβαλαν στοιχεία	Περάτωση της ΔΦΔ (σε μήνες) — μέσος όρος της ΕΕ	Μέγιστο (μήνες)	Ελάχιστο (μήνες)
2020	Ά.Α.	Ά.Α.	Ά.Α.	Ά.Α.
2021	4	7	12,5	3,3
2022	2	9,3	10,1	8,5
2023	9	10,9	21,5	3

Με βάση τα στοιχεία που υπέβαλαν τα κράτη μέλη, οι υποθέσεις στο πλαίσιο της ΔΦΔ περατώνονται εντός 24 μηνών, όπως απαιτείται από την οδηγία ΜΕΔ. Ωστόσο, δεδομένου του μικρού αριθμού υποθέσεων που έχουν περατωθεί μέχρι στιγμής στο στάδιο της ΔΦΔ, θα ήταν πρόωρο να εξαχθούν συμπεράσματα. Από στοχευμένη διαβούλευση που διεξήχθη με ένα κράτος μέλος προέκυψε ότι οι περισσότερες από τις υποθέσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της οδηγίας ΜΕΔ προέρχονταν από φυσικά πρόσωπα· οι εν λόγω υποθέσεις συνήθως μπορούν να επιλυθούν ταχύτερα σε αντίθεση με τις διαφορές στις οποίες εμπλέκονται εταιρείες. Οι τελευταίες αφορούν γενικά διαφορές σχετικά με τις τιμές μεταβίβασης, οι οποίες είναι πιο σύνθετες και απαιτείται περισσότερος χρόνος για την επίλυσή τους. Όπως και για το στάδιο της ένστασης, είναι σημαντικό να υποβάλλονται στοιχεία από τα κράτη μέλη, ώστε να είναι δυνατή η αποτελεσματική παρακολούθηση της έγκαιρης περάτωσης μιας υπόθεσης στο στάδιο της ΔΦΔ.

Ενστάσεις που εξετάζονται στο στάδιο της επίλυσης διαφορών

Μέχρι στιγμής, δεν υπάρχουν ενστάσεις που να έχουν φτάσει στο στάδιο της επίλυσης διαφορών (στάδιο διαιτησίας) και, ως εκ τούτου, δεν είναι δυνατόν να αξιολογηθεί το στάδιο αυτό. Επιπλέον, δεδομένου ότι η πλειονότητα των υποθέσεων στο στάδιο της ΔΦΔ υποβλήθηκαν το 2022 και το 2023 και δεν έχουν εκδοθεί όλες οι αποφάσεις από τα κράτη μέλη, αναμένεται ότι ο αριθμός των υποθέσεων που θα φτάσουν σε αυτό το στάδιο θα είναι περιορισμένος κατά τα επόμενα έτη. Ωστόσο, η παρακολούθηση αυτού του σταδίου είναι ουσιαστικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι οι φορολογούμενοι έχουν δικαίωμα να προσφύγουν κατά της απόρριψης ένστασης στο στάδιο της ΔΦΔ.

Η εφαρμογή των αποφάσεων της ΔΦΔ και των οριστικών αποφάσεων

Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να αναφέρουν τον αριθμό των αποφάσεων της ΔΦΔ και των οριστικών αποφάσεων που δεν έχουν ακόμη εφαρμοστεί από τις αρμόδιες αρχές.

Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023 τα κράτη μέλη ανέφεραν ότι υπήρχαν τρεις αποφάσεις της ΔΦΔ που έπρεπε ακόμη να εφαρμοστούν από τις αρμόδιες αρχές.

γ. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις σχετικά με την εφαρμογή

έτους αναφοράς εμφανίζονται στα στατιστικά στοιχεία του ιστότοπου της Επιτροπής που αναφέρεται στην υποσημείωση 5.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της διαβούλευσης που πραγματοποιήθηκε με τα κράτη μέλη και της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη[9], η οδηγία ΜΕΔ επιφέρει βελτιώσεις όσον αφορά την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα σε σύγκριση με την κατάσταση που επικρατούσε πριν από την εφαρμογή της. Οι βελτιώσεις οφείλονται στο γεγονός ότι η οδηγία ΜΕΔ προβλέπει σαφή και καθορισμένα χρονοδιαγράμματα, προσφέρει βελτιωμένες ευκαιρίες προσφυγής στον/στους φορολογούμενο/-ους και έχει ευρύτερο πεδίο εφαρμογής που καλύπτει όχι μόνο διαφορές σχετικά με τις τιμές μεταβίβασης ή τον καταλογισμό κερδών σε μόνιμη εγκατάσταση αλλά και κάθε διαφορά που προκύπτει από την ερμηνεία και την εφαρμογή συμφωνιών και συμβάσεων που προβλέπουν την εξάλειψη της διπλής φορολογίας εισοδήματος.

Ωστόσο, τόσο τα κράτη μέλη όσο και τα ενδιαφερόμενα μέρη ανέφεραν στις απαντήσεις τους ότι η πείρα από τους κανόνες της οδηγίας ΜΕΔ είναι περιορισμένη, καθώς οι πρώτες υποθέσεις διπλής φορολογίας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΜΕΔ εμφανίζονται μόλις τώρα, λόγω της ολοκλήρωσης των φορολογικών ελέγχων οι οποίοι καλύπτουν τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από το 2018 και έπειτα. Επομένως, η ανατροφοδότηση που κατέστη δυνατό να παρασχεθεί σχετικά με όλες τις πτυχές της οδηγίας ΜΕΔ και ειδικότερα σχετικά με το στάδιο της επίλυσης διαφορών είναι περιορισμένη έως και μηδενική, δεδομένου ότι, κατά τον χρόνο σύνταξης της παρούσας έκθεσης, δεν είχε συσταθεί καμία συμβουλευτική επιτροπή.

Ωστόσο, έχουν ήδη διατυπωθεί προτάσεις για την περαιτέρω βελτίωση ορισμένων πτυχών της οδηγίας ΜΕΔ όσον αφορά την παροχή περαιτέρω σαφήνειας σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή ορισμένων κανόνων ή ορισμών, ώστε να διασφαλιστεί μια κοινή προσέγγιση. Προτάθηκε επίσης να επεκταθεί το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας ΜΕΔ και να χρησιμοποιηθεί ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών για την επίλυση διαφορών που συνδέονται με άλλες οδηγίες στον τομέα της άμεσης και έμμεσης φορολογίας. Ένα αναθεωρημένο στατιστικό πλαίσιο με αναφορά του αριθμού των ενστάσεων που υποβλήθηκαν και απορρίφθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους αναφοράς μπορεί να αποδειχθεί χρήσιμο για τους σκοπούς της παρακολούθησης.

4. Συμπεράσματα και μελλοντικές εργασίες

Όλα τα κράτη μέλη έχουν εφαρμόσει πλήρως την οδηγία ΜΕΔ. Οι προκαταρκτικές παρατηρήσεις είναι θετικές, δεδομένου ότι η οδηγία ΜΕΔ φαίνεται να ανταποκρίνεται στους στόχους που είχαν τεθεί κατά τον χρόνο έκδοσης. Η οδηγία ΜΕΔ παρέχει έναν ολοκληρωμένο, αποτελεσματικό και βιώσιμο μηχανισμό επίλυσης διαφορών. Η ενισχυμένη θέση του/των φορολογούμενου/-ων όσον αφορά την επίλυση ζητήματος διπλής φορολογίας με δεσμευτικό τρόπο συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός δικαιότερου φορολογικού περιβάλλοντος.

Ωστόσο, με βάση τα στατιστικά στοιχεία που συνέλεξε η Επιτροπή βάσει του στατιστικού πλαισίου για την οδηγία ΜΕΔ και τις παρατηρήσεις που ελήφθησαν τόσο από το κοινό όσο και από τα κράτη μέλη, το συμπέρασμα που συνάγεται είναι ότι η πείρα όσον αφορά την εφαρμογή της οδηγίας ΜΕΔ εξακολουθεί να είναι περιορισμένη. Μόλις αποκτηθεί περαιτέρω πείρα, οι υπηρεσίες της Επιτροπής θα

[9] Βλ.: Resolution of tax disputes in the European Union (Επίλυση φορολογικών διαφορών στην Ευρωπαϊκή Ένωση) — Ευρωπαϊκή Επιτροπή (europa.eu).

πρέπει να προβούν σε ολοκληρωμένη αξιολόγηση και, εάν κριθεί σκόπιμο, να υποβάλουν προτάσεις για τη βελτίωση της οδηγίας ΜΕΔ.